

la feina que encara resta per fer dins la societat catalana. I aquesta no només cal fer-la entre els vinguts de més enllà del nostre territori, sinó molt especialment entre aquells catalans que un bon dia decidiren canviar de llengua com a expressió de classe social.

La cita de Sweezy sobre el seu mestre Schumpeter que apareix en un dels articles

em ve com anell al dit per resumir una manera de pensar i de fer, no sense que em dolgui dir que és cada cop més aliena en tots els àmbits: «no importava què pensàvem: l'essencial per a ell era que penséssim».

Carme Riera i Prunera
Universitat de Barcelona

BARBÉ I DURAN, Lluís

Literatura i economia: la història d'un amor impossible?

Sabadell: Fundació Bosch i Cardellach, 2003

Keynes valora la dificultat de l'economia i la necessitat de combinar diversos factors per tal d'arribar a ser un bon economista de la manera següent: «Cal que assoleixi un elevat nivell en diverses matèries i que combini talents que no se solen trobar plegats. Ha de ser matemàtic, historiador, estadista i filòsof (...). Ha d'estudiar el present a la llum del passat i amb vistes al futur. Cap part de la naturalesa de l'home o de les seves institucions ha de quedar fora de la seva consideració.»

En aquest quadern, l'autor fa un petit pols a l'estat de l'economia actual, deixant palès el divorci cada cop més profund entre el raonament i la formalització, introduït al principi del relat d'una manera talment metafòrica mitjançant l'enfrontament entre literatura i economia. Mentre la literatura ha begut i beu de la retòrica, les argumentacions, el discurs i finalment la persuasió; l'economia ha anat variant les seves fonts, i si bé va començar centrant-se en el discurs, va anar evolucionant fins a instal·lar-se en la lògica i basar-se així en les demostracions.

El professor Barbé fa un repàs històric d'aquesta evolució que ha sofert l'economia bo i explicant com el concepte d'*economia política* nasqué al segle XVII amb Montchrétien i es mantingué fins a finals del segle XVIII amb notables excepcions presents també durant el segle XIX. Fou una

època en què els anomenats «economistes clàssics» es podien confondre amb els filòsofs o els literats. Només cal llegir Smith, Carlyle, Marx, Mill o De Quincey per adonar-se'n. Ara bé, durant el darrer quart del segle XIX apareixen els anomenats «economistes neoclàssics» i amb ells el pas de l'*economia política* a l'*economia* sota l'apadrinament de Marshall. Des d'aleshores, l'economia passa a ser una ciència empírica on el predomini de la lògica per sobre de la retòrica és fonamental. Edgeworth, Cournot, Jevons i el propi Marshall comencen a parlar de la necessitat d'una estructura matemàtica forta. Tanmateix, el nivell d'erudició dels personatges esmentats els duu a mantenir un alt nivell literari. Ho defineix molt bé una citació de Keynes sobre Edgeworth que utilitza l'autor del quadern i que diu: «el lector quasi no sap si el que està integrant és un vers d'Homer o una abstracció matemàtica». Amb el temps, però, aquesta erudició es va perdre de manera que els economistes se centren gairebé exclusivament en l'entramat matemàtic. Un entramat del qual, primer, autors com Keynes i, després, autors com McCloskey, en critiquen la imprecisió dels supòsits inicials i àdhuc la pèrdua de vista del món real paradoxalment amagat sota un garbuix de lletres gregues. El més preocupant de tot això, però, és la inèrcia que es va reforçant amb pas del temps i que en Barbé diu molt encertadament

que en Serge-Christophe Kolm ha descrit com «la perversitat intel·lectual de l'estructura d'incentius acadèmics a Nord-amèrica», basada en el conformisme del mètode tot i desincentivar l'anàlisi aprofundida de les idees i dels problemes existents en el món real. Allunyar-se d'això implica per a un economista de qualsevol racó del món també fer-ho del món acadè-

mic i a més corre el risc d'ésser menyspreat per la resta de la professió. És aquesta por de no ser acceptat la que malauradament dificulta cada cop més el ressorgiment de l'economia com a disciplina argumentativa i analítica.

Carne Riera i Prunera
Universitat de Barcelona

GUAL VILÀ, Valentí

Justícia i terra. La documentació de l'Arxiu de Poblet (Armari II).

Valls: Cossetània, 2003, 941 p.

En aquesta obra, Valentí Gual cataloga i descriu, sovint amb gran amplitud, la documentació de l'Armari II de l'Arxiu de Poblet, una documentació que es revela de gran importància, tant en termes quantitius com qualitius. En el primer sentit, cal recordar, com fa l'autor en una breu però imprescindible introducció, que la senyoria de Poblet englobava unes trenta-cinc localitats amb poblament, i disposava d'altres possessions i interessos arreu del Principat i del País Valencià. Per altra banda, des d'un punt de vista qualitatiu, cal esmentar que el conjunt de l'obra ens aporta informacions rellevants sobre el funcionament d'una de les senyories eclesiàstiques més importants de Catalunya, així com dades de gran interès sobre el govern del monestir i la seva relació amb les autoritats polítiques (de la Monarquia i de les institucions catalanes) i eclesiàstiques.

La majoria dels documents inclosos en l'arrelplega documental realitzada per Valentí Gual corresponen als segles moderns. Aquests segles conformen un període molt menys conegut, pel que fa a la història del monestir, que les centúries medievals, per a l'estudi de les quals disposem del *Diplomatari de Santa Maria de Poblet* editat pel pare Agustí Altisent (1r volum: 1993). Així mateix, el gruix documental dels calaixos 1-24 ha permès catalogar 570 processos criminals datats entre 1400 i 1835,

un 60 per cent dels quals correspon a la centúria 1551-1650.

Els processos criminals, com és ben sabut, reflecteixen, en la seva excepcionalitat, totes les formes de conflictivitat d'una societat. Són, doncs, un mirall, distorsionat però eficaç, per entendre les contradiccions i les formes d'expressió i de vida d'una formació social determinada. En aquest sentit, el balanç dels processos rescatats per Valentí Gual ens descriu una societat alhora tradicional i en ple canvi, amb unes formes encara imperfectes de control i repressió, que viu immersa en un procés de diferenciació social, el qual ha d'abocar a la consolidació d'una pagesia benestant i, alhora, a la conformació d'un proletariat rural, conflictiu i inestable.

Entre els processos descrits, s'hi constata l'existència d'una vintena de condemnes a mort, totes les quals finalment van ser aplicades entre 1469 i 1685. Al mateix temps, un gran nombre de processos ens parlen de quadrilles de bandolers que realitzen robatoris al camí ral i als masos benestants o que, simplement, protagonitzen furtos de gra o de bestiar. També hi són presents segrestos amb rescat i actuacions envers les unions contra bandolers, com tampoc no hi manquen fraus en el pagament de servituds en espècies, casos de resistències populars contra l'autoritat feudal o presumptes usurpacions de la jurisdicció de Poblet per part de nobles